

SID

ابزارهای
پژوهش

سرویس ترجمه
تخصصی

کارگاه های
آموزشی

بلاگ
مرکز اطلاعات علمی

سامانه ویراستاری
STES

فیلم های
آموزشی

کارگاه های آموزشی مرکز اطلاعات علمی

آموزش مهارت های کاربردی در تدوین و چاپ مقالات ISI

آموزش مهارت های کاربردی
در تدوین و چاپ مقالات ISI

روش تحقیق کمی

روش تحقیق کمی

آموزش نرم افزار Word برای پژوهشگران

آموزش نرم افزار Word
برای پژوهشگران

گردشگری، گذاری ناب از اقتصاد نفتی به اقتصاد پایدار

علی فریدی ماسوله^۱

چکیده

اقتصاد نفتی ایران، قبل و بعد از ملی شدن صنعت نفت کشور، همواره با وجود سوء تدبیر هایی مواجه بوده است، از طرفی درآمد آن صرفا به نفع کشورهای دیگر می شد و از طرفی از درآمد آن در جهت درست صرف نمیشد. بدتر از آن توجه صرف به این بخش و عدم تقویت و گسترش سایر بخش ها بوده است که باعث شد "هر عاملی در اقتصاد ایران مستقیم یا غیر مستقیم متاثر از درآمد نفت شود" (آرمن و دیگران، ۱۳۹۱، ۱۱۴) و همین امر باعث شد که "هنگامی که قیمت نفت افزایش یا کاهش می یابد، بی ثباتی قیمت نفت بالا می رود که باید گفت نا اطمینانی قیمت نفت در بلندمدت با تولید، تورم، شاخص بورس اوراق بهادار و در کوتاه مدت با نرخ ارز رابطه ی منفی دارد" (عرفانی و چرم گر، ۱۳۹۳، ۱۴۳). در صورت هدایت هوشمندانه، گردشگری می تواند در تمام جوانب یک جامعه توسعه ایجاد کند. "پایداری سیاست مالی در ایران براساس معیارهای مختلف مورد ارزیابی قرار گرفت و مشخص شد که براساس معیار های مختلف و مدل تجربی مورد استفاده، سیاست مالی در ایران ناپایدار است" (افشاری، شیرین بخش و بهشتی، ۱۳۹۱، ۵۱). اقتصاد پایدار یا اقتصاد مقاومتی هر دو به شکلی بر افزایش تاب آوری اقتصاد تاکید دارند که تنها راه برون رفت از این اقتصاد ناکارآمد است و گردشگری به عنوان بخشی از اقتصاد جامع محسوب می شود که با گرایش به این بخش سایر بخش ها نیز رونق پیدا خواهند کرد و از تک قطبی شدن اقتصاد جلوگیری خواهد کرد.

واژگان کلیدی: اقتصاد گردشگری، اقتصاد نفتی، اقتصاد پایدار، اقتصاد مقاومتی

۶. مقدمه

گان^۲ (۲۰۰۲، ۹) عنوان می کند که "حرکت انسان ها یک ویژگی ذاتی است که هزاران سال در طول تاریخ به وسیله انسان ها انجام می شود" که این نوع حرکت را در گذشته جهانگردی (به معنای کلاسیک) و امروزه گردشگری می نامند. نفت در کنار توسعه حمل و نقل به عنوان یک محرک اصلی چرخ گردشگری قلمداد می شده است که رشد و توسعه گردشگری به آنها وابسته بوده و همچنان همینطور است. اما به صرف وجود منابع نفتی و درآمد سرشار آن، برخی دولت ها را بر این واداشت تا اقتصاد کشور را با درآمد سرشار آن اصطلاحا بگردانند تا از قدرت مرکزی کم نشود و حتی روز به

^۱ - کارشناسی ارشد جغرافیا و برنامه ریزی گردشگری دانشگاه تهران alifaridi@ut.ac.ir^۲ Gunn

روز مردم ساکن در کشور پهناور را به قدرت مرکزی وابسته تر کنند و در کنار آن برخی دولت ها نیز در کنار درآمد سرشار آن، درآمد های دیگر را تشویق و ترغیب می کردند و برخی دیگر از دولت ها نیز آن را تماما آزاد گذاشتند و جایگاه خاصی برای آن ادر عین قبول اهمیت فراوان آن ا قائل نبودند و سعی در منتفع کردن خود از راه مالیات آن بودند.

قوانین کشور ایران جز دسته دوم است که در کنار اتکا به درآمدهای نفتی، درآمد های غیر نفتی را تشویق و ترغیب می کند البته باید توجه کافی و لازم را مبذول داشت که بین قوانین و اجرا در کشور تفاوت هایی وجود دارد.

۷. روش پژوهش

در این پژوهش، به دلیل ماهیت کیفی بودن موضوع، ما اقدام به مطالعه منابع گوناگون کتب و مقالات و سپس شرح و بسط و مطالعه به شکل توصیفی-تلفیقی کرده ایم که در ادامه آن را مورد مطالعه قرار می دهیم.

۸. اقتصاد نفتی

اقتصاد نفتی ایران با یک نقطه عطف تاریخی قابل تفکیک است و آن اقتصاد نفتی قبل از مصدق و بعد از مصدق است که حقیقتا از مهم ترین اتفاقات تاریخی معاصر کشور قلمداد می شود.

قبل از ملی شدن صنعت نفت ایران توسط تلاش های بی وقفه دکتر مصدق، شرکت های مختلف انگلیسی و تلاش های اتحاد شوروی از شمال (۱۹۴۴)، دست به بهره برداری از منابع داخلی کشور ایران می زدند.

پس از ملی شدن صنعت نفت کشور، اوضاع تغییر کرد اما وجود سوء تدبیر هایی در زمینه اجرا و به نوعی نحوه هزینه کردن درآمد نفتی باعث مشکلاتی دیگر شد؛ دکتر احمد سیف (۱۳۷۳، ۱۴) عنوان می کند که "در نیمه دوم قرن بیستم، در آن سال هایی که به اصطلاح رونق اقتصادی (آن سال های رسیدن و گذشتن از دروازه های "تمدن بزرگ")، جدا از تبلیغات دروغین حکومتگران، به استناد داده های خود حکومت، اقتصادی داشته ایم که همه چیزمان بوی نفت می داده است. اگر در آن "سال های رونق" به قهوه خانه ای می رفتید تا یک دیزی ۲ تومانی بخورید (از آن دیزی خوری های لوکس و گران درمی گذرم)، آن دیزی های بی قابلیت نخودش یک ملیت داشت و لوبیایش یک ملیت دیگر و گوشتش نیز. و صد البته، اینجا هم کماکان بوی نفت بود که از همه چیزمان بیرون می زد. اقتصاد و همه چیزش وابسته بود به ماده ای که خودمان در تولیدش کوچکترین نقشی نداشتیم. از تصادف روزگار، سرزمین مان نفت داشت و ما هم سوار بر مرکب باد پا و سُم سیاه نفت از دروازه های طلایی "تمدن بزرگ" می گذشتیم!! و این همه در حالی بود که "یافت آباد" و "زور آباد" و "حلبی آباد" حاشیه شهر های ما را می گرفت."

از طرفی حکومت در تلاش بود تا قدرت و نفوذ حکومت مرکزی را گسترش دهد و از طرفی نیز علاقمند بود که در زمینه های مختلف سرآمد باشد و با کشور های مختلف در مقیاس منطقه ای و حتی در مقیاس بین المللی رقابت کند اما مقدار قیمت نفت ناچیز بود که پس از یک جهش تاریخی و به دلایل معلوم قیمت نفت رو به فزونی گذاشت و به حدی رسید که برنامه جدیدی برای کشور تصویب شد که در همین مواقع بود که انقلاب ۱۳۵۷ اتفاق افتاد.

آرمن و دیگران معتقدند (۱۳۹۱، ۱۱۴) که "می توان ادعا نمود که هر عاملی در اقتصاد ایران مستقیم یا غیر مستقیم متاثر از درآمد نفت است" و پیشنهاد می کنند که "به جای تزریق درآمد نفت به صورت تحقق یافته آن در اقتصاد، فرمی هموار شده (دائمی-بلند مدت) از آن هزینه گردد و به این منظور لازم است نهاد هایی مستقل و فراتر از نهاد اجرایی کشور مدیریت هزینه کرد این درآمد را به عهده بگیرد." (همان، ۱۲۸) از نظر آمار، ایران در "صنعت نفت از نظر کشش تولید کل رتبه ۴ را به خود اختصاص داده است که از یک طرف اهمیت این صنعت را از نظر پیوند با سایر فعالیت های اقتصادی و از طرف دیگر نقشی که در جبران تقاضای نهایی دارد، نشان می دهد. ولی از نظر کشش اشتغال رتبه ۲۳ را داراست که در روش ستانده نیز به این نتیجه رسیدیم که این صنعت از نظر اشتغال کلیدی نیست و آن طور که باید، ایجاد شغل ننموده است؛ چراکه، درصد بالایی از نفت به صورت خام صادر می شود و فرصتهای شغلی که می توانست در کشور برای تبدیل این ماده خام به فرآورده های نفتی و محصولات دیگر ایجاد شود، از بین می رود. به علاوه نشان داده شد که این صنعت بیشترین هزینه ایجاد شغل را به میزان ۸۸۰۷۲۱۶۹۷ ریال، داراست." (سید مشهدی، قلمباز و اسفندیاری، ۱۳۹۰، ۱۵۶)

پیرامون نتایج وابستگی به نفت می توان به نتایج عرفانی و چرم گر (۱۳۹۳) اشاره کرد که گفته اند: "هنگامی که قیمت نفت افزایش یا کاهش می یابد، بی ثباتی قیمت نفت بالا می رود، اگر قیمت نفت به عنوان یک کالای صادراتی افزایش یابد، درآمد و تولید نیز افزایش می یابد، تقاضا برای نیروی کار و دستمزدها افزایش می یابد و سود تولید کنندگان کاهش می یابد، یعنی ابتدا تولید زیاد شده و با کاهش سود، پیش بینی می شود در بلندمدت، تولید کاهش یابد و در نتیجه طبق نظریه ی فریدمن با وقفه ای بیش از یک سال، تورم نیز کاهش می یابد. از سوی دیگر با افزایش درآمد، تقاضای داخلی و تورم افزایش یافته، ارزش پول ملی کاهش و نرخ ارز افزایش می یابد. هم چنین افزایش قیمت نفت سبب افزایش بازده دارایی های غیرمالی مثل زمین شده و تقاضا برای دارایی های مالی از جمله سهام را کاهش می دهد. در حقیقت با افزایش قیمت نفت و افزایش تورم، ارزش پول کاهش می یابد در نتیجه افراد پول نقد کم تری نگه می دارند و در عوض به جای سرمایه گذاری در دارایی های مالی، در دارایی های رقیب آن ها سرمایه گذاری می کنند. با افزایش قیمت نفت ابتدا درآمد ارزی کشورهای صادرکننده افزایش می یابد، اما این افزایش در بلندمدت ادامه نمی یابد، زیرا بعضی از کشورهای صادر کننده ی نفت، وارد کننده ی مواد نفتی نیز می باشند و به دلیل این که هزینه های تولیدی سایر کشورهای تولید کننده ی فرآورده های نفتی (با افزایش قیمت نفت) افزایش یافته است، پس قیمت این فرآورده ها نیز افزایش می یابد و کشورهای وارد کننده ی فرآورده ها بایستی ارز بیش تری برای واردات بپردازند. به طور کلی می توان بیان کرد که در کوتاه مدت با افزایش قیمت نفت ارز بیش تری وارد کشور شده و نرخ ارز کاهش می یابد اما در بلندمدت چون کشور، واردکننده ی برخی مواد نفتی است و هزینه ی تولید این مواد افزایش یافته است، ارز بیش تری از کشور خارج شده و نرخ ارز افزایش می یابد. با توجه به تحلیل های ارائه شده، نا اطمینانی قیمت نفت در بلندمدت با تولید، تورم، شاخص بورس اوراق بهادار و در کوتاه مدت با نرخ ارز رابطه ی منفی دارد." (۱۴۳) و خلاصه به

این معناست که صنعت نفت نه تنها به خودی خود برای یک کشور کارساز نیست بلکه اگر تنها به آن بسنده شود، می تواند پاشنه آشیل اساس و بنیان اقتصاد کشور باشد.

۹. اقتصاد گردشگری

از طریق راه های مختلف، می توان به توسعه کشور فکر کرد اما نمی توان هیچ راهی بهتر و جامع تر از گردشگری را پیشنهاد داد. در صورت کنترل و هدایت هوشمندانه، گردشگری می تواند در تمام جوانب یک جامعه از جمله اقتصادی، فرهنگی، اجتماعی، سیاسی و ... رشد و توسعه ایجاد کند و به تعبیر دیگر می تواند به عنوان تنها منبع درآمد نیز مطرح باشد (مانند کشور هایی مانند ترکیه، تایلند و ...) اما کشور های توسعه یافته و هوشمند، با وجود تمام این مسائل، هیچگاه از یک منبع برای رشد و توسعه کشور بهره نمی برند.

"بر اساس گزارش^۱ UNWTO در طی شش دهه اخیر، گردشگری، دارای رشدی پیوسته بوده و امروزه یکی از بزرگ ترین بخش های اقتصادی است که دارای بیشترین نرخ رشد در بین سایر بخشها می باشد. بر اساس برآورد^۲ WTTC، گردشگری ۱۰ درصد از تولید ناخالص داخلی^۳ جهان را در بر میگیرد (۱۰ تریلیون دلار) و با رشد کنونی ۴ درصدی تا سال ۲۰۲۰ تقاضای گردشگری در جهان به ۱,۶ میلیارد دلار خواهد رسید و از ده شغل در جهان، یکی را به خود اختصاص خواهد داد (تقریباً ۳۲۸ میلیون شغل). امروزه گردشگری بالغ بر ۶ تریلیون دلار ارزش افزوده در سال ایجاد و شغل ۲۵۵ میلیون نفر در جهان را تأمین می کند." (ایمانی خوشخو و علی زاده ۱۳۹۲، ۲)

عیسی زاده و قدسی (۱۳۹۱) عنوان می کنند که "این صنعت به عنوان یکی از بزرگترین صنایع اشتغال زا برای بیش از ۲۱۰ میلیون نفر در جهان شغل ایجاد کرده است (۷,۶ درصد اشتغال جهانی)، همچنین در سال ۲۰۰۹، معادل ۵,۴۷۴ میلیارد فعالیت اقتصادی ایجاد کرده است که معادل ۹,۴ درصد تولید ناخالص داخلی جهانی می باشد و نسبت به مقدار ۹,۶ درصد در سال ۲۰۰۸ کاهش پیدا کرده است. کشورهایی مانند چین، مالزی و ترکیه در چند سال اخیر جهت گیری های مناسبی برای جذب گردشگر و بالا بردن درآمد حاصل از آن به عمل آورده اند. به عنوان مثال، در کشور ترکیه، در سال ۲۰۰۹ صنعت گردشگری ۹۵,۳ میلیارد فعالیت اقتصادی (معادل ۱۰,۲ درصد تولید ناخالص داخلی ترکیه) و اشتغالی حدود ۱,۷ میلیون نفر (۷,۲ درصد اشتغال کل) ایجاد کرده است و یا در کشور فرانسه، در بخش اشتغال اشتغال مستقیم گردشگری، به طور متوسط سالانه ۸۹۴۰۰۰ شغل مستقیماً توسط گردشگری ایجاد می شود (بین ۶۸۶۰۰۰ در ژانویه و ۱۱۸۴۰۰۰ در اوت) که بالغ بر ۶۶۱۰۰۰ کار تمام وقت می باشد. در هتل ها، کافی شاپ ها و رستوران ها، ۸۸۰۴۰۰ کارکن و حدود ۱۷۰۰۰۰ کارگر خودکفا در دسامبر ۲۰۰۷ در این بخش مشغول به کار بوده اند به طوری که در سال ۲۰۰۷ بخش گردشگری ۲۸۶۰۰ کارکن بیشتر از سال ۲۰۰۶ داشته است." (۱۵۲-۱۵۳) و پیشنهاد می شود که "با توجه به آثار اقتصادی گردشگری از جمله ارزآوری، اشتغال زایی، هزینه پایین ایجاد فرصت های شغلی،

^۱ United Nation World Tourism Organization

^۲ World Travel and Tourism Council

^۳ GDP

تنوع درآمدی و از طرفی نرخ بالای بیکاری در ایران نیز مانند بسیاری از کشورها در جهت کاهش فقر، کاهش اتکای به صنعت نفت و به ویژه کاهش بیکاری توجه بیشتری به قابلیت های این صنعت صورت گیرد. " (۱۳۹۱، ۱۷۰) "مسئلاً، آثار درآمدزایی گردشگری در اقتصادها مهمترین دلیل توجه به این بخش محسوب می شود. در حال حاضر در وضعیت بحران بودجه کشورهای اتحادیه اروپا، نقطه اتکای این کشورها برای فائق آمدن بر مشکلات درآمد حاصل از گردشگری است. " (همان، ۱۵۳)

بسیاری از کشورها از این صنعت به دلیل انسان بر بودن و در نتیجه ایجاد اشتغال بالا از این بخش از اقتصاد بسیار حمایت می کنند تا مشکلات مربوط به بخش بیکاری را ساماندهی کند.

۱۰. نتیجه گیری

"اگر ضعف تاریخی بورژوازی در شکل گیری سرمایه داری دولتی در ایران نقش داشته، نفت در تداوم و تحکیم پایه های آن، بسیار موثر بوده است. در میان پارامترهای اقتصادی، نفت نقش بسیار بارزی در شکل گیری و گسترش یک اقتصاد دولتی در ایران داشته است. " (لطفی، سلطانی و اقبالی، ۱۳۸۷، ۹۴) در پژوهش افشاری، شیرین بخش و بهشتی "پایداری سیاست مالی در ایران براساس معیارهای مختلف مورد ارزیابی قرار گرفت و مشخص شد که براساس معیارهای مختلف و مدل تجربی مورد استفاده، سیاست مالی در ایران ناپایدار است. این بدان مفهوم بوده که دولتمردان ایران از انرژی و منبع خدادادی نفت در جهت حذف کسری بودجه و بدهی های دولت استفاده مطلوب نکرده اند. عدم پایداری سیاست مالی در کشور که با نتایج مطالعات سایر محققان در این زمینه مانند کیا و پورمقیم سازگار بوده، بیان کننده این موضوع مهم است که ادامه سیاست های مالی کنونی دولت نمی تواند پایداری بلند مدت مالی را برای کشور به ارمغان آورد و بنابراین، تغییر سیاست های مالی دولت در شرایط کنونی ضروری به نظر می رسد. " (۱۳۹۱، ۵۱)

طبق نتیجه مهرگان و سلمانی "بر اساس توابع احتمال انتقالات و ویژگی های رژیم، نوسانات قیمتی نفت یکی از علل رشد پایین اقتصادی در ایران است و با وجود نوسانات قیمتی نفت، دستیابی برای رشد پایدار اقتصادی برای اقتصاد ایران بسیار مشکل است، در مقابل یکی از علل عدم دستیابی اقتصاد ژاپن به وضعیت رشد اقتصادی بالا، وجود نوسانات قیمتی نفت است. به هر حال اقتصاد ژاپن با این شرایط نیز قادر به حفظ و تداوم وضعیت رشد اقتصادی متوسط خود می باشد. به عبارتی با وجود نوسانات قیمتی نفت، اقتصاد ژاپن قادر است فرایند رشد پایدار اقتصادی را تا مرحله ی وضعیت رشد اقتصادی متوسط پیش ببرد. به طوری که بر اساس توابع احتمال انتقالات در وضعیت رشد اقتصادی متوسط حتی با وجود نوسانات قیمتی نفت احتمال بازگشت دوباره اقتصاد ژاپن به وضعیت رشد اقتصادی پایین بسیار ناچیز است. مسلماً کارایی بالای انرژی در ژاپن و اتخاذ سیاست های مناسب در زمینه انرژی توسط دولت ژاپن دلیل این نتایج هستند. به عنوان یک نتیجه کلی نوسانات قیمتی نفت به اندازه ای که رشد اقتصادی ایران را تحت تاثیر قرار می دهد و مانع از دستیابی آن به رشد پایدار اقتصادی می شود، اقتصاد ژاپن را متاثر نمی کنند. " (۱۳۹۳، ۱۶-۱۷)

برخی مانند کاویانی (۱۳۹۰) و مؤمنی و صمدیان (۱۳۹۲) در اشاره به منابع طبیعی و علی الخصوص نفت و گاز از نفرین و نحسی آن سخن می گویند و همچنین اشاراتی به نظرهای مختلف موجود همچون بیماری هلندی، رانت جوایی، پروژه

مجموعه آثار و مقالات برگزیده دهمین کنگره پیشگامان پیشرفت

های دولتی با بازدهی پایین و یا بی ثباتی در مخارج جاری و سرمایه گذاری دولت، اثر نامتقارن شوک های نفتی، وابستگی بودجه ای و ساختار مالیاتی، بی ثباتی درآمد نفتی و ظهور پدیده تورم، گستردگی بیش از حد بخش خدمات، وابستگی تولید و مصرف به دنیای خارج و غیره داشته اند که در اینجا باید گفت که عدم کفایت و مدیریت لازم این منابع خدادادی را نباید به گردن تقدیر و نحسی آن گذاشت.

بهترین مسیر جهت گذری ناب از صفحه های تاریخ به بهترین شکل، توجه به اقتصاد پایدار است. اقتصاد پایدار یا اقتصاد مقاومتی هر دو به شکلی بر افزایش تاب آوری اقتصاد تاکید دارند. "هدف سیاست های کلی اقتصاد مقاومتی، ایجاد بستر مناسب برای حرکت اقتصاد ایران در مسیر رشد پایدار است. برنامه ریزی بر مبنای اقتصاد مقاومتی، ایجاب می کند با هرگونه عوامل برهم زننده رشد پایدار برخورد شود و راهبردهای برنامه بگونه ای انتخاب شود که خطر پذیری ها و نا اطمینانی های تحقق اهداف آن به حداقل برسد. بررسی عملکرد اقتصاد ایران نشان می دهد که علاوه بر پایین بودن معدل عملکرد متغیرهای کلیدی، اقتصاد ایران از نوسانات بالایی نیز برخوردار است. ریشه عملکرد پایین و نوسانی بودن آن به دو عامل اصلی یعنی سیاست های اقتصادی نامناسب و تکانه های ناشی از تحریم های خارجی برمی گردد. وجه مشترک این دو عامل، ریشه در چگونگی استفاده از منابع نفتی دارد. وابستگی درآمد دولت و درآمد ارزی کشور به درآمد نفت مشکل اصلی کشور می باشد و تا موقعی که راه حلی برای آن پیدا نشود، ناپایداری در اقتصاد ایران تداوم خواهد یافت." (دانش جعفری و کریمی، ۱۳۹۴، ۳۲-۳۳)

اقتصاد پایدار یا اقتصاد مقاومتی تنها راه برون رفت از این اقتصاد ناکارآمد و ناپایدار است و گردشگری به عنوان یک بخش از اقتصاد جامع محسوب می شود که با گرایش به این بخش سایر بخش ها نیز رونق پیدا خواهند کرد و از تک قطبی شدن اقتصاد و ایجاد نائباتی در آن جلوگیری خواهد شد.

منابع و مآخذ:

• کتاب فارسی

سیف، احمد. (۱۳۷۳). اقتصاد ایران در قرن نوزدهم. چاپ اول. تهران: نشر چشمه.

• کتاب انگلیسی

Gunn, Clare A. (۲۰۰۲). Tourism planning (Fourth Edition). New York: Routledge.

• مقاله در مجلات

- آرمن، عزیز؛ آهنگری، عبدالمجید؛ زراءنژاد، منصور؛ زینیوند، عبدالله. (۱۳۹۱). ارزیابی تاثیر نوسانات درآمد نفت بر هسته تورم در ایران (۱۳۳۸-۱۳۸۸). مطالعات و سیاستهای اقتصادی، دوره ۱۸، شماره ۹۳، صص ۱۱۳-۱۳۰.

مجموعه آثار و مقالات برگزیده دهمین کنگره پیشگامان پیشرفت

- سید مشهدی، پردیس السادات؛ قلمباز، فرهاد؛ اسفندیاری، علی اصغر. (۱۳۹۰). اهمیت صنعت نفت در ایجاد تولید و اشتغال در اقتصاد ایران و تاثیر آن بر سایر فعالیتهای اقتصادی. پژوهشهای رشد و توسعه اقتصادی، سال اول، شماره دوم، بهار ۱۳۹۰، صص ۱۳۳-۱۶۱.
- افشاری، زهرا؛ شیرین بخش، شمس اله؛ بهشتی، مریم. (۱۳۹۱). بررسی پایداری مالی در ایران. فصلنامه پژوهشنامه اقتصادی (رویکرد اسلامی- ایرانی)، سال دوازدهم، شماره ۴۵، تابستان ۱۳۹۱، صص ۲۷-۵۴.
- کاویانی، زهرا. (۱۳۹۰). تاملی بر پدیده نحسی منابع طبیعی (مطالعه موردی: ایران). مجلس و پژوهش، سال ۱۷، شماره ۶۴، صص ۱۵۹-۱۹۲.
- مؤمنی، فرشاد؛ صمدیان، فرزانه. (۱۳۹۲). تأثیر کیفیت نهادی بر سازوکارهای تبدیل موهبت به نفرین منابع نفتی (مطالعه موردی ایران). فصلنامه پژوهشنامه اقتصادی، سال سیزدهم، شماره ۵۰، پاییز ۱۳۹۲، صص ۱۷-۶۲.
- مهرگان، نادر؛ سلمانی، یونس. (۱۳۹۳). نوسانات قیمتی نفت و رشد پایدار اقتصادی: مطالعه موردی ایران و ژاپن. مطالعات اقتصادی کاربردی ایران، سال سوم، شماره ۱۰، تابستان ۱۳۹۳، صص ۱۰۷-۱۲۵.
- عرفانی، علیرضا؛ چرم گر، اکرم. (۱۳۹۳). بررسی تأثیر نااطمینانی قیمت نفت بر متغیرهای اقتصاد کلان (ایران: روش گارچ چندمتغیره با تصریح BEKK). فصل نامه ی مطالعات اقتصاد انرژی، سال دهم، شماره ی ۴۰، بهار ۱۳۹۳، صص ۱۲۹-۱۴۷.
- دانش جعفری، داود؛ کریمی، سمانه. (۱۳۹۴). نفت، برنامه ششم توسعه و اقتصاد مقاومتی. سیاست های راهبردی و کلان، سال دوم، شماره هشتم، زمستان ۱۳۹۴، صص ۱-۳۵.
- عیسی زاده، سعید؛ قدسی، سوده. (۱۳۹۱). محاسبه ضرایب اشتغال زایی بخش گردشگری در اقتصاد (ایران: با استفاده از مدل داده ستانده). مطالعات مدیریت گردشگری، سال هفتم، شماره ۱۷، بهار ۹۱، صص ۱۵۱-۱۷۲.
- لطفی، حیدر؛ سلطانی، ناصر؛ اقبالی، ناصر. (۱۳۸۷). گردشگری، دولت و اقتصاد سیاسی در ایران. چشم انداز جغرافیایی، سال سوم، شماره ۷، پاییز و زمستان ۱۳۸۷، صص ۸۷-۱۱۰.
- ایمانی خوشخو، محمد حسین؛ علی زاده، ولی اله. (۱۳۹۲). اقتصاد گردشگری (مروری بر پیشینه تحقیق در خارج و داخل). گردشگری، دوره ۱، شماره ۱، بهار ۱۳۹۲، صص ۱-۲۰.

SID

ابزارهای
پژوهش

سرویس ترجمه
تخصصی

کارگاه های
آموزشی

بلاگ
مرکز اطلاعات علمی

سامانه ویراستاری
STES

فیلم های
آموزشی

کارگاه های آموزشی مرکز اطلاعات علمی

تازه های آموزش
آموزش مهارت های کاربردی در تدوین و چاپ مقالات ISI

آموزش مهارت های کاربردی
در تدوین و چاپ مقالات ISI

تازه های آموزش
روش تحقیق کمی

روش تحقیق کمی

تازه های آموزش
آموزش نرم افزار Word برای پژوهشگران

آموزش نرم افزار Word
برای پژوهشگران